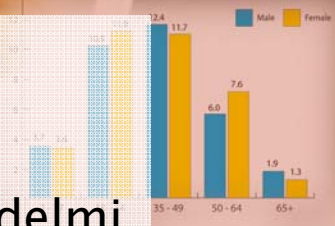

Lantos Szilárd

Munka-, tűz-, és balesetvédelmi ismeretek

A követelménymodul megnevezése:

Személyes gondoskodási feladatok az alap- és szakosított ellátások területén

A követelménymodul száma: 1853-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-023-50

MUNKA, TŰZ- ÉS BALESETVÉDELMI ISMERETEK

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Munkavállalóként és munkáltatóként, továbbá mint rászorulókról gondoskodó szakemberként egyaránt ismernünk kell a munkavégzéssel járó veszélyforrásokat, tisztában kell lennünk a munkavédelmi ismeretek és a tűzvédelmi ismeretek alapjaival, illetve egyes munkahelyeken különös figyelmet kell fordítanunk a lelki egészségvédelemre.

Kellő odafigyelés nélkül mind önmagunk életében és értékeiben, mind a ránk bízott életekben és értékekben is komoly károkat okozhatunk, ezért különösen fontos e tananyagban foglaltak megismerése és elsajátítása. A megszerzett ismeretek folyamatos "életben tartása", készség szintű használata különösen fontos, hiszen a legapróbb figyelmetlenségek, apró nemtörődöm viselkedésmódok, vagy egyszerűen csak kellő előrelátás nélküli cselekvéseink könnyen tragédiához vezethetnek

Természetesen baj esetén a "Nem is gondoltam volna.." utólagos rácsodálkozásokat jobb megelőzni, kivédeni ezzel az akár egész életünkre kiható felelősség-vonást.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

MUNKAVÉDELMI ISMERETEK

A munkavédelem fogalma

A munkavédelem fogalma alatt általánosságban értjük a – szervezett – munkavégzésre vonatkozó biztonsági és egészségügyi követelmények, jogszabályi előírások összességét és azok betartását, végrehajtását.

A munkavédelem két fő területe a munkavégzést és a munkakörülményeket vizsgáló, az ártalmak csökkentését gyakorlati intézkedésekkel elősegítő munkaegészségügy és a baleset-elhárítás. Mind a munkaegészségügy, mind a baleset-elhárítás egyaránt védi az adott intézményben dolgozót és az intézmény ellátottjait a munkahelyen jelentkező káros hatásoktól és a veszélyforrások számba vételével csökkenti a balesetek kockázatát. A munkavédelem természetesen akkor érheti el csal a célját, ha annak követelményeit ismerjük, azaz ha arra a munkáltató és a munkába állás első napjától valamennyi munkavállaló egyaránt figyelmet fordít.

Az egyes munkahelyeknek rendelkezni kell munkavédelmi szabályzattal, mely feltárja az adott munkahelyre vonatkozó különböző baleseti forrásokat és a balesetek elleni védekezés módszerét. A munkavédelmi szabályzatok alapvető módon tartalmazzák a veszélyes munkahelyek megjelölését, a különösen balesetveszélyes gépeket, berendezéseket, munkafolyamatokat és a védelmi szabályokat, továbbá rögzítik a vezető beosztású dolgozók munkavédelmi feladatait, kötelességeit.

Veszélyesnek minősül az a munkahely, munkafolyamat vagy technológia, ahol a munkavállalók egészsége, testi épsége megfelelő védelem hiányában súlyos károsító hatásnak lenne kitéve.

Veszélyforrás a munkavégzés során vagy azzal összefüggésben jelentkező minden olyan tényező, amely a munkát végző vagy a munkavégzés hatókörében tartózkodó személyre veszélyt vagy ártalmat jelenthet. Fizikai veszélyforrás lehetnek például a sarkok, csúszós felületek, forró tárgyak, elektromos feszültség, míg biológiai veszélyforrás lehet valamely mikroorganizmus, egyes növények, állatok, vagy fokozott fiziológiai és idegrendszeri igénybevétel.

Veszélyes anyagnak tekintünk minden olyan anyagot vagy készítményt, amely fizikai, kémiai vagy biológiai hatása révén veszélyforrást képvisel. Veszélyes anyagok közé számít például a robbanó, gyúlékony vagy sugárzó anyag, valamint a mérgező, maró, ingerlő, fertőző, rákkeltő vagy utódkárosító anyag.

A munkavédelem a következő területeket öleli fel:

- egészséges munkahelyek kialakítása, a megfelelő műszaki és higiéniai követelmények biztosítása,
- munkaeszközök,
- veszélyes anyagok,
- munkaszervezés és munkaidő,
- kiemelt csoportok védelme,
- munkavédelmi szervezet.

Az ezeken a területeken végrehajtott intézkedések jelentős mértékben hozzájárulhatnak a munkahelyi egészség és biztonság kialakításához, illetve fenntartásához. A gyakorlatban tehát a munkabiztonság alatt főként az olyan műszaki fejlesztéseket értjük, amelyek előremutató módon képesek megelőzni a munkabaleseteket, míg a munkaegészségügy az alkalmazottakat fenyegető ártalmak ismertetését jelenti, a foglalkozásból adódó, illetve azzal összefüggő betegségek megelőzése érdekében.

Természetesen az állam, illetve a törvényi szabályozás mellett a munkáltatónak is mindig gondoskodnia kell a munkavédelemről egy belső szabályzat megalkotásával, valamint annak betartatásával.

A legfontosabb szervezeti szabályok:

- munkavédelmi szabályzat,
- védőeszköz-szabályzat,
- munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálatok rendje,
- kockázatértékelés,
- munkabalesetek nyilvántartása.

A munkáltatónak gondoskodnia kell arról, hogy az irányítása alá tartozó valamennyi területen a munkahelyek kialakítása és üzemeltetése feleljen meg a rendeletben meghatározottaknak, továbbá a munkavédelemre vonatkozó egyéb szabályoknak, a tudományos, technikai színvonal mellett elvárható követelményeknek.

Összegezve tehát, a munkahelyi egészségért és biztonságért a munkáltató felel, akár a munkahelyen felmerülő kockázatokról, akár a munkavállalók képzéséről vagy az ahhoz kapcsolódó szervezési feladatokról is legyen szó. Ebből eredően a munkáltató kötelezettsége a kockázatbecslés, a munkahelyi kockázatok elkerülése, illetve azok legyőzése, valamint a védőintézkedések (korlát, elsősegély nyújtása) meghozatala. A munkavállaló felelőssége viszont az eszközök megfelelő módon történő használatára, az előírások betartására, valamint a munkáltatót érintő veszélyek kiértékelésére terjed ki.

Munkavédelmi oktatásban kell részesíteni minden újonnan felvett munkavállalót már a munkába lépés első napján annak érdekében, hogy a munkavégzéssel járó kockázatokat és veszélyforrásokat időben megismerhesse.

Valamennyi dolgozó munkavédelmi oktatását is újra és újra, meghatározott időközönként, általában a munkaterülettől függően fél-, vagy egy évente el kell végezni annak érdekében, hogy a veszélyforrásokat tudatosítsuk, a megszokásból eredő esetleges figyelmetlenségek kockázatát csökkentjük. Soron kívüli munkavédelmi oktatás megtartása válhat szükségessé, ha valamilyen új, veszélyes gépet vagy berendezést üzemelnek be a munkahelyen, vagy ha valaki hosszas távollét után veszi fel ismét a munkát.

A munkavédelmi oktatás magában foglalja az érvényben lévő munkavédelmi és balesetvédelmi jogszabályok ismertetését, az azokban bekövetkezett változásokat, a gépek és berendezések kezelési utasításait, az eszközök, anyagok, védőeszközök helyes használatának módját, és minden olyan ismeretet, amire az adott munkahelyen végzett munkavégzéskor szükség van.

Fontos követelmény, hogy a munkavédelmi oktatás vezetője visszakerdezésekkel győződjön meg az oktatás tartalmának megértéséről és elsajátításáról.

Lelki egészségvédelem

Mivel kézzelfoghatóan ritkán nyilvánul meg sok esetben nem kap kellő figyelmet, hogy egyes munkahelyeken, munkakörökben, de különösen a szociális alap- és szakellátás területén igen nagy lelki megterhelést jelenthet a mindennapi munkavégzés, melynek során a munkavállaló is sérülhet.

Gondozást jelentő munkakörökben igen nagy megterhelést jelenthet például a súlyos beteg vagy fogyatékos ember ápolása, esetleg az ellátott halála, de már az egyes életutak feltárása során olyan megrendítő emberi tragédiákkal, történetekkel találkozhatunk, melyek a munkavállaló saját életében is lelki problémákhoz, lelki zavarok kialakulásához vezethetnek, – ezért tartozik a lelki egészségvédelem a munkavédelem kategóriájába.

A gondozói munkakörökben alkalmazott embereknek fel kell ismerniük az olyan, például túlzott ragaszkodással vagy nagyfokú ellenszenvvel járó helyzeteket, amelyek már munkáját akadályozzák, ellehetetlenítik.

A segítség mértéke feltétlenül olyan és olyan mértékű legyen, amilyen a hivatali keretek között tartható, de mégis segítséget jelent a rászorulóknak. Tudni kell szétválasztani a munkával járó kötelezettségeket és a magánéletet. Amikor a gondozó úgy érzi, hogy munkája során megoldhatatlan problémával találkozik, akkor feltétlenül kérjen segítséget munkahelyi vezetőjétől vagy külső szakembertől. Rendszeresen részt kell venni szervezett szupervíziókon, szakmai továbbképzéseken, önismereti-személyiségfejlesztő foglalkozásokon.

A munkára való alkalmasság

A munkavállaló csak olyan munkakörben alkalmazható, melynek betöltésére testi és szellemi képességei, fizikai és pszichés állapota alkalmassá teszi. Veszélyes, illetve emberrel foglalkozó munkakörökben orvosi alkalmassági vizsgálat keretében orvos dönt arról, hogy a munkára jelentkező alkalmas-e az adott munkakör betöltésére. A hosszabb időn keresztül távol lévő dolgozó a munka megkezdését megelőzően köteles újra alkalmassági vizsgálaton részt venni.

Az egyén valamely munkakörre való alkalmasságának megállapítását szolgáló eljárások együttese a munka-alkalmassági vizsgálat. Vizsgálja az általános adottságokat, az érzékelés (látás, hallás, szemmérték, szagok elviselése) fejlettségét, a reakcióidőt, mozgáskoordinációkat, a testi fejlettséget, az egészségi állapotot, a személyiség kiegyensúlyozottságát, fegyelmeztségét, monotónia-tűrését, az igény szint és teljesítményszint összhangját. Fontos az értelmi képességek, a meglévő ismeretek felmérése, az egyén felkészültségének, kompetenciaszintjének, az adott területen való jártasságának feltárása is. A munka-alkalmassági vizsgálat feladata megtalálni a "megfelelő tevékenységhez a megfelelő embert", előre jelezni az emberek későbbi munkahelyi magatartását. Értékét természetesen az előrejelzés pontossága, a beválás adja meg.

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. Törvény elrendeli, hogy minden munkáltató valamennyi munkavállalója számára köteles foglalkozás-egészségügyi szolgáltatást biztosítani. Ennek szervezéséről és működéséről, valamint a dolgozók kategóriák szerinti besorolásáról a 89/1995 (VII. 14.) számú kormányrendelet intézkedik. Betartását az OMMF felügyeli, mulasztás esetén a jelenleg hatályos jogszabályok alapján 50-500.000 forint büntetést róhat ki.

Saját és munkatársai egészségének védelme érdekében az orvosi alkalmassági vizsgálatokon való megfelelés után a munkavállaló kötelessége, hogy munkahelyén minden esetben munkavégzésre alkalmas állapotban jelenjen meg, ami egyaránt vonatkozik a fizikai és a szellemi teljesítőképességre, a külső ruházat és megjelenés alkalmasságára.

Balesetek

Baleset: az emberi szervezetet ért olyan egyszeri külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen vagy aránylag rövid idő alatt következik be és sérülést, mérgezést vagy más (testi, lelki) egészségkárosodást, illetve halált okoz. Ha a sérülés nem következik be, akkor kvázi balesetről, rendkívüli eseményről van szó. (A sérülés lehet seb, törés, rándulás, ficam stb.)

Munkabaleset: az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától, valamint a sérült (munkavállaló) közrehatásának mértékétől függetlenül. A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, de még a szervezett üzemi étkezés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás vagy a munkáltató által nyújtott bármilyen egyéb szolgáltatás igénybe vétele során éri. A tanulókat a tanulmányokkal összefüggő gyakorlati foglalkozás során ért balesete szintén munkabaleset.

Szervezett munkavégzés során következik be a baleset, ha a sérült: munkaviszonyban, közszolgálati, illetve közalkalmazotti jogviszonyban, szövetkezeti tagként munkaviszony jellegű jogviszonyban, tanulói, hallgatói jogviszonyban gyakorlati képzés keretében, büntetés-végrehajtási jogviszonyban, közigazgatási határozat alapján, fegyveres erők, testületek hivatásos állami és önkormányzati tűzoltóság, vagy más rendészeti szervek tagjaként szolgálati viszonyban, a munkáltató által irányított vagy jóváhagyott társadalmi munka keretében végezte munkáját.

Nem munkabaleset a lakásról (szállásról) munkába, illetőleg a munkából lakásra (szállásra) menet közben bekövetkezett baleset.

Érintésvédelem

Az érintésvédelem azokat a műszaki intézkedéseket jelenti, amelyek az üzemszerűen feszültségmentes, tehát feszültség alatt nem álló, de meghibásodás (általában szerelési hiba) következtében a földhöz képest veszélyes mértékű feszültség alá kerülő részek érintésekor bekövetkező áramütést akadályozzák meg.

Az érintésvédelem tehát a villamos áramütéses balesetek elleni védelemre szolgál, ahol a veszélyt az elektromos áram, illetve az elektromos áramnak az élő szervezetre gyakorolt hatása jelenti. Az áramütés körülményeitől függően ez a hatás széles skálán mozoghat: a gyenge "rázás" érzettől a halálos balesetig.

Az elektromos áram veszélyességét az is fokozza, hogy az ember közvetlen érintésen kívül fizikailag nem érzékeli a számára veszélyes, vagy általa nem várt, rendellenes feszültség jelenlétét, szemben más veszélyforrásokkal, ahol fizikai jelzést is kaphat a veszélyről pl. szag, hőmérséklet, optikai- vagy hangjelenség formájában. Ebből következően lényegesen eltér az áramütéses balesetek megelőzését szolgáló műszaki-biztonsági intézkedések (jogszabályok, szabályzatok, szabványok) jellege a másfajta baleseteket megelőző intézkedésektől.

A minket körülvevő tárgyak ma már jelentős többsége elektromos működtetésű. A konyhai kávédarálótól és hűtőgéptől kezdve, a mosógépen át, egészen a műhelyek fúrógépéig és az irodák nyomtatójáig mindnek kell, hogy legyen érintésvédelme. Ezt a védelmet, azaz hogy mindig megfelelően láthassa el készülékünk feladatát, rendszeres, rendszerben megszabott időközönként, ellenőrizni kell.

Fontos tanácsok, melyeket elővigyázatosságból be kell tartanunk:

- elektromos berendezések használata során kezünk száraz, lábunk a földtől elszigetelt legyen,
- ha egyik kezünkkel elektromos berendezést érintünk, akkor egyidejűleg ne érintsünk másik kezünkkel semmilyen földelt fémtárgyat,
- ha bármilyen berendezésen, készüléken, illetve azok vezetőkein a legcsekélyebb hibát észleljük, úgy szüntessük be azok használatát,

- üzemben lévő elektromos gépet ne hagyjunk magára,
- elektromos berendezésen bármilyen beavatkozás csak akkor végezhető, ha előbb feszültségmentessé tettük, és a feszültségmentes állapot fenntartását biztosítani tudjuk,
- gyúlékony és robbanásveszélyes anyagot ne tartsunk elektromos berendezés közelében.
-

Minden háztartási elektromos és gázkészüléket kizárólag az előírt használati utasításnak megfelelően használjunk. Minden körülmények között tartsuk be a műszaki előírásokat!

Méreg tárolása

Méregnek minősül minden olyan vegyi anyag és készítmény, amelyből 1 gramm vagy ennél kisebb mennyiség az ember testébe jutva vagy azzal érintkezve halált, illetve a szervezet súlyos vagy tartós megbetegedését okozhatja.

Nagy gondot kell fordítani a mérgek szabályos tárolására és szállítására. A mérgekészleteket erős falú, biztonságos zárral ellátott mérge szekrényben vagy kizárólag erre a célra használt, erős fallal körülvett, szellőztethető, megfelelő világítással ellátott és biztonságos zárral ellátott helyiségben szabad tárolni. A mérge szekrényben mást elhelyezni nem szabad, ajtaját "méreg" felirattal és halálfejes jelzéssel kell ellátni. A mérgekkel foglalkozó munkahelyen étkezni és dohányozni tilos!

Sok mérgezés annak következménye, hogy a mérget tartalmazó edény burkolatáról hiányzik a mérgező tartalomra való figyelmeztetés, ezért összetéveszthető más anyaggal.

Mérget csak olyan csomagolásban szabad kiszolgálni és tárolni, melyen "Méreg" felirat és a mérge elnevezés jól látható helyen föl van tüntetve. A mérget ivó- vagy főzőedényben tárolni, bemérni vagy szállítani szigorúan tilos, mert összecserélésre ad alkalmat, s gyanútlan emberek gondatlanságunk áldozatává válhatnak.

Minden munkahelyen, ahol mérgekkel foglalkoznak hitelesített mérgekönyvet kell vezetni. A mérgek, mérgező gyógyszerek maradékát göngyölegét végleges elhelyezésükig ugyanolyan figyelemmel kell kezelni és tárolni mint a mérgeket.

Háztartási balesetek

A balesetek nagy része elkerülhető gondossággal, figyelmességgel, azonban a gondjainkra bízott családtagok, gyermekek vagy idősebb hozzátartozóink fokozottan ki vannak téve ennek a veszélynek. Kötelességünk a körülöttünk lévők figyelmét nap mint nap felhívni a veszélyforrásokra, védve ezzel az őket, de saját magunk testi épségét is.

A figyelmességgel kezdetben nincs is baj. A tapasztalat azt mutatja, hogy egy-egy munkavédelmi, balesetvédelmi oktatást követően e dolgozók rendkívül figyelmesen végzik munkájukat, óvják-védik saját és munkatársaik testi épségét. Munkájuk során azonban a megszokottság következtében elveszítik veszélyérzetüket, és megfelelnek az alapvető higiénés és munkavédelmi rendszabályok betartásáról.

A háztartásokban előforduló balesetek száma minden fejlett országban igen magas és a halálos balesetek száma szinte mindenütt meghaladja a közlekedési katasztrófákban elhunytak számát. Az igencsak elgondolkodtató tények világossá teszik mindannyiunk számára, hogy a háztartási balesetek a megelőzése, a veszélyhelyzetek végiggondolása és kivédése érdekében kifejtett felvilágosító munka igen fontos társadalmi feladat. A háztartási baleseteknek és sérüléseknek megszámlálhatatlan formája van. Aligha túlzunk, ha azt állítjuk, hogy amit csak el tudunk képzelni, az már előfordult...

A sütés és főzés sok embernek okoz örömet, de mindig számolnunk kell a vele járó veszélyekkel, a tűzhely használatából adódó robbanásokkal, égési sérülésekkel és az égéstermékek okozta mérgezéssel, az ételek tisztításakor, darabolásakor előforduló csonkolásokkal, és az elektromos gépek helytelen használatából adódó balesetekkel.

A gáztűzhelyek helytelen használata robbanásra vezethet. Veszélyes, ha a tűzhelyet hosszas próbálkozás után lehet begyújtani, a gázcsap folyamatos nyitva tartása miatt a sütőtér hamar telítődhet gázzal és egy kis szikra is előidézheti a tragédiát. A következmény enyhébb formái kimerülnek a haj vagy szemöldök megpörkölődésében, de súlyosabb esetben égési sérülések is előfordulhatnak. Nagy erejű robbanás csak nagyon ritkán fordul elő. Igen veszélyes az egyre divatosabbá váló grillezéshez használt gyújtószer alkalmazása.

A főzés szintén gyarapíthatja az égési sérülések számát, hiszen a forró edény komoly égést okoz, vagy az abban forrásban lévő folyadék könnyen kifröccsenhet, de ugyanez történhet a leemelt fedő alól kicsapó gőz vagy a sűrűbb folyadék (lekvár) kilövellése következtében is. Az ilyen helyzetek és a földre kihűlni helyezett forró edények különösen a kisgyermekekre veszélyesek, hiszen ők igen kíváncsiak és egy rossz mozdulat, és magukra ránthatják az edényt...

Az égési sérülések jelentős számát okozza a mosógép és a vasaló. A kádba vezetett automata mosógépnél előfordul, hogy kiengedett forró víz okoz súlyos sérülést. A vasalás az egyik leggyakoribb balesetforrás. A bekapcsolva felejtett vasaló tüzet, a forró vasaló figyelmetlen használata súlyos égési sebeket okoz. Hasonló a helyzet az normál izzókkal is, amelyek szintén égési sérüléseket okozhatnak. Különösen veszélyesek a nagy teljesítményű infraizzók.

A gáz elégetésekor mérgező, rákkeltő anyagok szabadulnak fel, ezért sütés közben szellőztessünk, hagyjunk nyitva ablakot!

Vágási sérülések

A húsk és egyéb ételek feldolgozásakor a háziasszonyok nem használnak védőkesztyűt, emiatt gyakran elvágják, vagy megszúrják a kezüket. A véres, nyers hús nagyfokú fertőzésveszélyt jelent, könnyen kaphat az ember tetanuszt. Különösen veszélyes és sok csonkolásos balesetet okozott a húsvágó bárd használata. A hegyes kések, a hús spékélésére vagy felszúrására alkalmas eszközök figyelmetlenség komoly szúrt sebeket okozhatnak.

Mérgezések

Nagyon gyakori, hogy a felnőttek figyelmetlenségéből, a kisgyermek pedig tudatlanságából mérgezés áldozatává válnak. Ennek elkerülésére, a gyerek számára elérhetetlen, a felnőttek számára pedig áttekinthető helyen kell tárolnunk a vegyszereket és a gyógyszereket.

Jó ha tudjuk, hogy pl. a hypóból és egyéb agresszív kémiai tisztítószerből még a bőrön át is felszívódnak mérgező anyagok, emiatt csak gumikesztyűben szabad őket használni. A védőkesztyű használata azonban minden vegyszerrel végezendő tevékenységnél ajánlott. Egyes vegyszerek, például az említett hypó vagy a klórmész belélegzés után is veszélyes lehet egészségünkre, ezért csak jól szellőztetett helyiségben és csak hígítva használjunk tisztítószereket.

Benzin vagy egyéb kőolajszármazék elfogyasztása is ártalmas, a gőzök tüdőgyulladást okoznak.

Zuhanások, esések

A háztartási balesetek jelentős része esések és zuhanások miatt következik be. A rosszul rögzített létrák, a bizonytalan emelvényként használt székek, asztalok és egyéb más célt szolgáló eszközök gyakran elbillennek, eltörnek és súlyos törésekkel, néha végzetes sérülésekkel járó baleseteket okoznak.

Szerelés, javítás

Nagyon gyakoriak az olyan balesetek, amikor a háztartásban előforduló műszaki problémát hozzáértés nélkül akarják orvosolni. Az amatőr villany- vagy gázszerelés, gépkocsi- vagy egyéb járműjavítás, falfúrás, karácsonyfa faragás stb. nagyon sok kisebb és megdöbbentően nagy számú halálos balesetet okozott. Tartózkodjunk az ilyen botcsinálta, hozzáértés nélküli barkácsolástól, mert komoly veszélynek tesszük ki magunkat és családjunkat.

Tűzvédelmi ismeretek

A tűzvédelmi feladatok megvalósítása, a munkák elvégzésének megszervezése, irányítása és ellenőrzése az adott munkahely vezetőjének kötelessége. A tűzvédelmi utasítást kiadja, a változásoknak megfelelően kiegészíti, felelős a tűzvédelem helyzetéért, intézkedik a hiányosságok megszüntetéséről. Köteles intézkedni afelől, hogy a dolgozók a tűzvédelmi rendelkezéseket ismerjék és betartsák, hogy a tűzvédelmi oktatást munkába állás előtt minden esetben, majd rendszeres időközönként megtartsák.

Tekintettel a tűzvédelmi intézkedések fontosságára, illetve arra tényre hogy könnyen megfeledezünk ezen intézkedések fontosságáról, ezért a tűzvédelmi szabályok a leírt szigorúsággal rendelik a tűzvédelmi feladatok ellátásának kötelezettségét a munkahelyi vezetőhöz.

Minden helyiségre el kell készíteni és ki kell függeszteni a tűzveszélyességi osztályba sorolást. Megfelelő számú kézi tűzoltó készüléket kell elhelyezni és azok kezelésére meg kell tanítani a dolgozókat. Azoknak a helyiségeknek az ajtaja, ahol emberek tartózkodnak kifelé nyílnak, a bejárat és az utak megvilágításáról gondoskodni kell.

Tűzriadó tervet kell készíteni, mely tartalmazza a tűzjelzés, a dolgozók riasztásának és a villamos berendezések lekapcsolásának módját, a dolgozók tennivalóit tűz esetén (kitelepítés, anyagmentés, közlekedési utak szabaddá tétele, tűzoltás előkészítése, tűzvédelmi berendezések kezelése, rendfenntartás, elsősegélynyújtás). Munkaszüneti időszakban kialakult tűz esetében is előírja a követendő feladatokat, a tűzjelzés módját, zárt kapu kinyitását, a tűzoltás vezetőjének tájékoztatását. A tűzriadó tervet és a helyszínrajzot a portán kell tárolni.

Ha tűz van először vigyünk ki mindenkit a házból és a sérüléseket ezután lássuk el. Ha a tűz gyorsan terjed, vigyünk ki az embereket az épületből, a tárgyakkal ne törődjünk. Telefonáljunk a tűzoltóknak a legközelebbi készülékről. Ha menekülés útja el van zárva, menjünk olyan helyiségbe, melynek utcára néző ablaka van. Ha a füst beszívárog a szobába, hajoljunk ki egy ablakon, vagy feküdjünk a földre, a füst ugyanis felszáll. A füst ellen kössünk nedves kendőt az orrunk és a szánk elé. Ha lángra lobbann valakin a ruha, fektessük a földre, hogy a lángok ne csapjanak az arcába és ezt követően öntsünk rá vizet, vagy dobjunk rá takarót, kabátot (minél nehezebb az anyag annál jobb). A sérültet nem szabad fordítani, mivel az átforrósodott ruházat újabb sérüléseket okozhat.

Tűzveszélyes folyadékot csak a megengedett mennyiségben és módon szabad tárolni. Hőt adó berendezéstől 1 méter távolságon belül nem tárolható tűzveszélyes folyadék.

Az eloltott tüzet is jelenteni kell, a tűzvédelmi iratokat pedig 5 évig meg kell őrizni.

Az üzemeltető, tulajdonos, fenntartó tűzvédelmi kötelezettségeinek körében az alábbi fő feladatai vannak:

Alakítsa ki a tűzvédelemről történő gondoskodás stratégiáját, programját, amelynél minimum követelmény a hatályos tűzvédelmi előírások megtartása. A biztonsági stratégia tartalmának kialakításának során összhangot kell találni a biztonságos működés és a gazdálkodó szerv gazdasági, piaci érdekei között.

Mérje fel, vegye számba a működése során reálisan előfordulható tűzvédelmi, biztonsági kockázatokat

A legalapvetőbb tűzkockázati elemek értékelése a 35/1996 (XII.29.) BM rendelettel kiadott Országos Tűzvédelmi Szabályzat (OTSZ) alapján kötelező, amelynek a legfontosabb eleme a létesítmények tűzveszélyességi osztályba sorolása.

A gazdálkodóknak, ha ötnél több munkavállalót foglalkoztatnak, vagy ha ötvennél több személy befogadására alkalmas létesítményt működtetnek, illetve a fokozottan tűz- és robbanásveszélyes besorolás esetén és kereskedelmi szálláshelyeken Tűzvédelmi Szabályzatot kell készíteniük, amelynek a 30/1996 (XII.6.) BM rendeletben meghatározott esetekben mellékletét képezi a Tűzriadó Terv

A fokozottan tűz- és robbanásveszélyes, a tűz- és robbanásveszélyes, valamint a tűzveszélyes tűzveszélyességi osztályba tartozó létesítményekben megfelelő szervezetettel, tűzvédelmi szakképesítéssel rendelkező személlyel, illetőleg szolgáltatás igénybevételével kell gondoskodniuk a tűzvédelem biztosításáról

A munkáltató köteles gondoskodni a munkavállalói, illetőleg a munkavégzésben részt vevő családtagjai tűzvédelmi oktatásáról és rendszeres továbbképzéséről, valamint arról, hogy azok a munkakörükkel, tevékenységükkel kapcsolatos tűzvédelmi ismereteket a foglalkoztatásuk megkezdése előtt elsajátítsák, a tűz esetén végzendő feladataikat megismerjék.

Tűzveszélyességi osztályok, osztályba sorolás

Tűzveszélyességi osztályok:

„Fokozottan tűz- és robbanásveszélyes” - jelzése:	„A”
„Tűz- és robbanásveszélyes” - jelzése:	„B”
„Tűzveszélyes” - jelzése:	„C”
„Mérsékelten tűzveszélyes” - jelzése:	„D”
„Nem tűzveszélyes” - jelzése:	„E”

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

A munka, tűz- és balesetvédelmi ismeretekre vonatkozó jogszabályok és az előírt ügymenetek teljes körének megismerése nem elvárható, de a lényeges tudnivalókat meg kell ismerni.

Jelen tananyag elsajátításának javasolt tanulási folyamata:

- A szakmai szöveg olvasása, a fogalmak és leírt elméleti részek megértése, elsajátítása

- Önálló gondolkodás, a problémák átlátása, az egyes ellátási feladatok megoldáshoz adat-, anyaggyűjtés

MUNKAANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

a.) Térképezze fel, hogy környezetében hol érhető el orvosi alkalmassági vizsgálat, kérdezzen rá milyen vizsgálatokat tartalmaz! A munkához használja az interneten található információkat!

b.) Amennyiben munkaviszonyban áll, úgy írja le saját tapasztalatait munkáltatójánál folyó foglalkozás egészségügyi ellátással kapcsolatban!

Válaszát írja le a kijelölt helyre!

MUNKAANYAG

MUNKAANYAG

2. feladat

Térképezze fel, hogy környezetében hol tárolnak mérgeket, elemezze azok biztonsági kockázatát (pl. elérhetőek-e gyerekek által, szerepel-e mérge felirat a tároló dobozokon), majd írja le tapasztalatait!

Válaszát írja le a kijelölt helyre!

3. feladat

Saját élmény vagy televíziós hírműsorban látottak alapján írjon le egy háztartási balesetet, majd tanuló társával párt alkotva elemezzék és írják le a baleset előzetes elkerülésének elmulasztott módját! Mindketten saját munkafüzetükben dolgozzanak!

Válaszát írja le a kijelölt helyre!

Blank lined area for writing answers, containing a large diagonal watermark reading 'MUNKAANYAG'.

4. feladat

A feladatot párban oldják meg: válasszon magának munkatársat, s vele együttműködve oldja meg a feladatot. (Mindketten azonos feladatot oldjanak meg, de a saját munkafüzetükben dolgozzanak!)

- a) Térképezzék fel a környezetükben elhelyezett tűzvédelmi tárgyakat (irányító táblák, tűzoltó készülékek, stb.)
- b) Fogalmazzák meg észrevételeiket a tűzvédelmi berendezések hasznosságáról, teljességéről!

c) A füstben történő nehéz tájékozódást imitálva egymás szemét bekötte kíséreljék meg a kijutást az éppen használt helyiségből.

A tudnivalókat rögzítsék mindketten az alábbi helyre a saját munkafüzetükben.

MEGOLDÁSOK

Mind a szakmai információ tartalmában megadott feladatok, mind az önellenőrző feladatok olyan tartalmúak és jellegűek, amelyekre általános megoldás nem adható.

1. feladat

A feladat első részének megoldásához szükséges megkeresni egy közelben működő rendelő-intézetet, vagy lehetőség esetén megkérdezni egy közelben működő vállalkozás munkavállalóit.

2. feladat

A feladat megoldása a tanuló saját tapasztalatainak rögzítését, gondolkodásának fejlesztését szolgálja, amelyek értékelése a szakmai készségfejlesztés tárgykörébe tartozik.

3. feladat

A feladat megoldása a tanuló saját tapasztalatainak rögzítését, gondolkodásának fejlesztését szolgálja, amelyek értékelése a szakmai készségfejlesztés tárgykörébe tartozik.

4. feladat

A feladat megoldása a tanuló saját tapasztalatainak rögzítését, gondolkodásának fejlesztését szolgálja, amelyek értékelése a szakmai készségfejlesztés tárgykörébe tartozik.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Barthy Phillips: Nagy háztartáskönyv, Cserépfalvi Kiadó, Budapest, 1991.

Rácz Tiborné: Gondozási alapismeretek, Szociális Szakképzés Könyvtára, 2006.

AJÁNLOTT IRODALOM

1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről. Munkaügyi Közlöny, 1993/11. sz.

A(z) 1853–06 modul 023–as szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
54 762 02 0010 54 01	Gerontológiai gondozó
54 762 02 0010 54 02	Pszichiátriai gondozó
54 762 02 0010 54 03	Szenvedélybeteg-gondozó
54 762 02 0010 54 04	Szociális gondozó, szervező

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
3 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet

1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:

Nagy László főigazgató